

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Я.Є. Омельченко

Україна, м. Дніпропетровськ,

Дніпропетровський національний університет ім. О.Гончара

Центр післядипломної освіти

Реформа освіти в Україні, яка спирається на положення Болонської конвенції, включає як один з провідних компонентів реформу мовної освіти.

У наш час до випускників вищих навчальних закладів пред'являють підвищені вимоги, пов'язані з рівнем володіння молодими фахівцями іноземною мовою. Кваліфіковані фахівці сьогодні повинні вміти не тільки прочитати і перекласти літературу за фахом, але й володіти достатніми навичками сприйняття на слух навчальних лекцій і доповідей на конференціях та семінарах; уміннями підтримувати бесіди; вмінням вести пошук необхідної інформації в Інтернеті; досвідом підготовки та проведення презентацій.

Метою навчання іноземним мовам у вищих навчальних закладах є формування у студентів професійної комунікативної компетенції шляхом розвитку та вдосконалення усіх видів мовленнєвої діяльності: читання, говоріння, письма та аудіювання.

Формується характерна тенденція до посилення комунікативної спрямованості навчального процесу, його наближення до реального процесу спілкування. Отже, головним методом сучасного уроку іноземної мови має бути комунікативний метод.

Для досягнення комунікативної компетенції – комунікативних вмінь, сформованих на основі мовних знань, навичок і вмінь – викладач іноземної мови повинен використовувати новітні методи навчання. Тому особливий інтерес навчального процесу представляють інтерактивні методи навчання та викладання, метою яких є створення комфортних умов навчання, за яких кожен студент відчує свою успішність, інтелектуальну спроможність.

Теоретичні засади застосування сучасних педагогічних технологій у навчальному процесі розкрито у працях І. М. Богданової, Е. А. Михайлова, В. І. Матірко, В.В. Полякова, Ю.А.Ткаченко, О.І. Сидоренко, Ю.П. Сурмин. Активні групові методи

навчання інтенсивно розробляли такі вчені-психологи, як Л. К. Асімова, Н. Н. Богомолова, Ю. Н. Ємельянов, Д. Н. Кавтрадзе, А. М. Смолкін та ін.

Термін „інтерактивна педагогіка” відносно новий: його ввів німецький дослідник Ганс Фріц у 1975 році. У своїх дослідженнях він визначив мету інтерактивного процесу – це зміна і поліпшення моделей поведінки його учасників. Аналізуючи власні реакції та реакції партнера, учасник змінює свою модель поведінки і свідомо засвоює її. Це дозволяє говорити про інтерактивні методи як процес інтерактивного виховання. Лінгвістичне значення слова «interactive», представлене в іншомовних словниках, розтлумачує поняття „інтерактивності”, „інтерактивного” як взаємодію, або того, що взаємодіє, впливає один на одного.

Інтерактивний метод надає можливість комунікативно вирішити пізнавальні задачі засобами іншомовного спілкування. Інтерактивна діяльність включає організацію і розвиток діалогічного мовлення, спрямованих на взаєморозуміння, взаємодію, вирішення проблем, важливих для кожного із учасників навчального процесу.

В системі інтерактивного навчання виділяють такі основні принципи методики співробітництва: позитивна взаємозалежність – група досягає успіху за умови гарного виконання завдань кожним студентом; індивідуальна відповідальність – працюючи в групі, кожен студент виконує своє завдання, відмінне від інших; однакова участь – кожному студенту надається однаковий за обсягом час для ведення бесіди або завершення завдання; одночасна взаємодія – коли всі студенти залучені до роботи.

Сучасна комунікативна методика пропонує широке впровадження в учбовий процес активних нестандартних методів і форм роботи для кращого свідомого засвоєння матеріалу. У практиці виявили досить високу ефективність такі форми роботи: індивідуальна, парна, групова і робота в команді. Найбільш відомі форми парної і групової роботи: внутрішні (зовнішні) кола (inside/outside circles); мозковий штурм (brainstorm); читання зигзагом (jigsaw reading); обмін думками (think-pair-share); мереживна пилка, парні інтерв'ю (pair-interviews), метод (Case study).

Однією з інтерактивних методик, що набула популярності в Великобританії, США, Німеччині, Данії та інших країнах стала Case study (кейс-метод, метод аналізу ситуацій), розроблена англійськими науковцями М. Шевером, Ф. Едейем та К. Єйтс. Саме їй у світовій практиці відводиться важливе місце для вирішення сучасних проблем у навчанні. Вперше кейс-метод був застосований у 1910 р. при викладі управлінських дисциплін у Гарвардській бізнес-школі, який добре відомий інноваціями, а в Україні даний метод став поширюватись тільки у другій половині 90-х років XX ст., як

пізнавальна акселерація у процесі вивчення природничих наук. В основу кейс-методу покладені концепції розвитку розумових здібностей.

Суть методу полягає у використанні конкретних випадків (ситуацій, історій, текстів, яких називаються «кейсом») для спільного аналізу, обговорення або вироблення рішень студентами з певного розділу навчання дисципліни.

Цінність кейс-методу: він одночасно відображає не тільки практичну проблему, а й актуалізує певний комплекс знань, який необхідно засвоїти при вирішенні цієї проблеми, а також вдало об'єднує навчальну, аналітичну і виховну діяльність, що безумовно є діяльним і ефективним в реалізації сучасних завдань системи освіти.

Як специфічний метод навчання, кейс-метод застосовується для розв'язання властивих йому завдань. До основних його проблем належить: технологізація і оптимізація; методологічне насичення; застосування в навчанні різних типів і форм; компетентісний підхід.

Цілі, на які спрямоване використання кейс-методу, залежить від типу конкретної ситуації, а саме виділяють: кейс-потреби, кейс-вибір, кризовий кейс, конфліктний кейс, кейс-боротьба, інноваційний кейс.

Слід зазначити, що всі вище згадані форми інтерактивного навчання ефективні в тому випадку, якщо поставлена проблема попередньо обговорювалась на заняттях і студенти мають певний досвід і думки, набуті раніше в процесі навчання. Викладача кожен має враховувати той факт, що теми для обговорення не повинні мати обмежений характер.

Однією з особливостей інтерактивних форм навчання є те, що вони мотивують студента не лише висловлювати власну точку зору, але й змінювати її під аргументованим впливом партнерів у процесі спілкування.

Серед визначених переваг інтерактивного навчання слід виділити такі: встановлення дружньої атмосфери і взаємозв'язків між учасникамиспілкування;студенти мають можливість бути більш незалежними і впевненими в собі; викладач заохочує студентів до співпраці, вони не бояться робити помилки; студенти отримують можливість подолати страх мовного бар'єру; кожен студент залучений до роботи та має певне завдання; слабкі студенти можуть отримати допомогу від більш сильних; студенти можуть використовувати свої знання і досвід, набуті раніше.

Таким чином, новітні методи навчання іноземних мов сприяють вирішенню проблем комунікативного, пізнавального та виховного характеру: розвивати уміння і навички спілкування, встановлювати емоційний контакт із студентами, навчити їх

працювати в команді, зважати на думки і висловлювання інших. Використання зазначених інноваційних методів навчання надають можливість викладачам іноземної мови впровадити та удосконалити нові методи роботи, підвищити ефективність навчального процесу і рівень знань.

Література

1. Михайлова Э. А. Кейс и кейс-метод. – М.: Центр Марк. исслед. и менедж., 1999.
2. Пехота О.М. Освітні технології: [навчально-методичний посібник]./ О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін. – К.: А.С.К., 2004.
3. Пометун О. Сучасний урок: Інтерактивні технології навчання /О.Пометун, Л.Пироженко. – К., 2004.
4. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / НАПНУ України, Педагогічної освіти і освіти дорослих. К.: ВД «ЕКМО», 2011.
5. Сурмін Ю. П. Метод аналізу ситуацій (Case study) та його навчальні можливості. Глобалізація і Болонський процес: проблеми і технології: Моногр. – К.: МАУП, 2005.